

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

**Методичні рекомендації
до самостійного вивчення дисципліни
«Митне регулювання зовнішньої торгівлі»
для здобувачів освітнього рівня «бакалавр»
спеціальності 051 «Економіка»
ОП «Міжнародна економіка та бізнес»
всіх форм навчання**

УДК 339.543(07)

*Затверджено вченою радою ФЕУ,
протокол № _____ від _____
згідно з рішенням кафедри міжнародної
економіки та бізнесу
протокол № _____ від _____*

Упорядники: Сахно Т.А., д.ф., доцент

Рецензент: Пасенко В.М., к.е.н., доцент

Методичні рекомендації до самостійного вивчення дисципліни
М54 «Митне регулювання зовнішньої торгівлі» для здобувачів освітнього
рівня «бакалавр» спеціальності 051 «Економіка» ОП «Міжнародна
економіка та бізнес» всіх форм навчання [Текст] / Укл.: Сахно Т.А. М-
во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси:
ЧДТУ, 2025 р. – 23 с.

Методичні рекомендації до самостійного вивчення дисципліни «Митне регулювання зовнішньої торгівлі» містять тематичний план, кожна тема якого включає мету заняття, план, питання для обговорення, теми доповідей.

Подано рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання, перелік питань до заліку, критерії оцінювання знань, рекомендована література та інформаційні ресурси, зазначено політику дисципліни, додатки.

Для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 051 «Економіка» ОП «Міжнародна економіка та бізнес» всіх форм навчання.

Навчальне електронне видання
мережного використання

Методичні рекомендації
до самостійного вивчення дисципліни
«Митне регулювання зовнішньої торгівлі»
для здобувачів освітнього рівня «бакалавр»
спеціальності 051 «Економіка»
ОП «Міжнародна економіка та бізнес»
всіх форм навчання

Упорядник **Сахно** Тетяна Андріївна

ЗМІСТ

	ВСТУП.....	4
Тема 1	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ ТА МИТНОЇ СПРАВИ УКРАЇНИ.....	5
Тема 2	ЕВОЛЮЦІЯ МИТНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ.....	5
Тема 3	СТРУКТУРА Й ОРГАНІЗАЦІЯ МИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	6
Тема 4	МИТНИЙ РЕЖИМ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ЗАПРОВАДЖЕННЯ.....	7
Тема 5	ТАРИФНІ ТА НЕТАРИФНІ МЕТОДИ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД...	8
Тема 6	МИТНА ВАРТІСТЬ ТОВАРІВ ТА МЕТОДИ ЇЇ ВИЗНАЧЕННЯ	9
Тема 7	ОПОДАТКУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ.....	10
Тема 8	МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ЯК СКЛАДОВА МИТНОЇ ПОЛІТИКИ	11
Тема 9	ОСОБЛИВОСТІ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ПРИ ПЕРЕМІЩЕННІ ВАНТАЖІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ.....	12
Тема 10	ДЕКЛАРУВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ ТОВАРІВ І ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ.....	13
Тема 11	ПЕРЕДУМОВИ ТА ЕТАПИ ІНТЕГРУВАННЯ МИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОЇ СИСТЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	13
	Рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	14
	Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	15
	Перелік питань до заліку.....	17
	Критерії оцінювання знань.....	18
	Рекомендована література.....	19
	Політика дисципліни.....	21
	Додатки.....	22

ВСТУП

В умовах поглиблення глобальної економічної інтеграції успішне виходження української економіки у світове господарство значною мірою залежить від ефективної системи державного контролю за міжнародною торгівлею. Серед різноманітних інструментів такого контролю митне регулювання посідає ключове місце як один з найбільш важливих методів державного впливу на національну економіку.

Дисципліна «Митне регулювання зовнішньої торгівлі» є вибірковою навчальною дисципліною для бакалаврів спеціальності 051 «Економіка» ОП «Міжнародна економіка та бізнес» та має спрямування на формування у здобувачів освіти загальних основ з митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а також надасть необхідні знання про порядок перетину митного кордону України та митне оформлення товарів, транспортних засобів, валюти та інших предметів; юридичну відповідальність за порушення митних правил.

Предметом вивчення дисципліни «Митне регулювання зовнішньої торгівлі» є відносини, що виникають між суб'єктами господарювання та митними органами в процесі реалізації митної політики держави.

Метою вивчення дисципліни «Митне регулювання зовнішньої торгівлі» є формування системи теоретичних знань і практичних навичок у сфері митної справи, методів та інструментів митно-тарифного регулювання міжнародних економічних відносин, організаційно-правових основ митної системи України, особливостей митної справи в країнах та економічних угрупованнях, що є основними торговими партнерами України.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Митне регулювання зовнішньої торгівлі» є розуміння сутності митної системи, її місця і ролі у сучасному міжнародному бізнесі та суті принципів, норм та правил митно-тарифного регулювання; вивчення основних процедур державного митного контролю в Україні; вивчення особливостей проведення митного оформлення та декларування товарів та транспортних засобів; з'ясування основних проблем міжнародного співробітництва з митних питань; вміння використовувати отримані знання в практичній діяльності.

Програмні результати навчання полягають в наступному:

ПР₁₂ Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР₁₈ Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПР₂₃ Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №1 ОСНОВИ МИТНОЇ СИСТЕМИ

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ ТА МИТНОЇ СПРАВИ УКРАЇНИ

Мета заняття: засвоїти теоретичні основи митної політики та митної справи в Україні.

План:

1. Державна політика у сфері державної митної справи.
2. Функції митної політики.
3. Державна митна справа.
4. Правове регулювання митної справи в Україні.

Питання для обговорення:

1. Які основні цілі державної політики у сфері державної митної справи?
2. Які механізми використовуються для реалізації державної митної політики?
3. Які існують види митних режимів та умови їх застосування?
4. Яким чином здійснюється митний контроль та митне оформлення товарів?
5. Які права та обов'язки мають суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності у сфері митної справи?
6. Які існують міжнародні договори та угоди, що регулюють митну справу в Україні?
7. Які функції виконує Державна митна служба України?
8. Які заходи вживаються для боротьби з контрабандою та іншими порушеннями митних правил?
9. Яким чином здійснюється співробітництво між митними органами різних країн?
10. Які перспективи розвитку митної справи в Україні?

Теми доповідей:

1. Історія розвитку митної справи в Україні.
2. Митний кодекс України: основні положення та зміни.
3. Роль митної політики в забезпеченні економічної безпеки держави.
4. Міжнародне співробітництво у сфері митної справи.
5. Сучасні методи митного контролю та митного оформлення товарів.
6. Проблеми та перспективи розвитку митної справи в Україні.
7. Вплив європейської інтеграції на митну політику України.

ТЕМА 2. ЕВОЛЮЦІЯ МИТНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Мета заняття: дослідити еволюцію та етапи розвитку митної системи України.

План:

1. Зародження митно-тарифних відносин в Україні.
2. Митно-тарифна система за Козацької держави.
3. Митна система України на початку ХХ століття.
4. Розвиток митної справи в Україні у ХХ столітті.
5. Характеристика сучасного етапу розвитку митно-тарифної політики України.

Питання для обговорення:

1. Які фактори впливали на еволюцію митної справи в Україні?
2. Які були основні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності в античний період?
3. Яку роль відігравала митна система в Київській Русі?
4. Які зміни відбулися в митній справі після розпаду Київської Русі?
5. Як розвивалася митна справа за часів Великого князівства Литовського?
6. Які були особливості митної політики Речі Посполитої на українських землях?
7. Які зміни відбулися в торгівлі та митній справі в Україні в середині XVI-XVII століть?
8. Які були основні положення митної системи за гетьманства Б. Хмельницького?
9. Які особливості розвитку митної справи в Україні у ХХ столітті?

Теми доповідей:

1. Митна справа в Україні: історичний аспект.
2. Еволюція митно-тарифного регулювання в Україні.
3. Митна політика Київської Русі та її значення.
4. Вплив іноземного правління на розвиток митної справи в Україні.
5. Митна система Гетьманщини: особливості та значення.
6. Розвиток митної справи в Україні у ХХ столітті.
7. Сучасний етап розвитку митно-тарифної політики України.

ТЕМА 3. СТРУКТУРА Й ОРГАНІЗАЦІЯ МИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Мета заняття: дослідити організацію та структуру митної системи України.

План:

1. Організація митної справи в Україні.
2. Функції митної служби.
3. Структура митної служби України.

Питання для обговорення:

1. Які основні фактори вплинули на формування системи державного регулювання зовнішньоекономічних відносин в Україні на початку 90-х років?

2. Які були головні цілі перших етапів відпрацювання механізму зовнішньоекономічної політики України?
3. На які етапи можна поділити еволюцію митно-тарифної політики України з моменту становлення держави?
4. Які основні функції виконує митна служба України?
5. Які види митниць існують в Україні та які їх основні функції?
6. Які органи державного регулювання здійснюють управління митною справою в Україні?
7. Які основні завдання та функції Державної митної служби України?
8. Які спеціалізовані установи входять до складу митної служби України та які їх функції?
9. Які зміни відбулися в організаційній структурі митних органів України протягом різних етапів її розвитку?
10. Які сучасні виклики та перспективи розвитку митної служби України?

Теми доповідей:

1. Еволюція митної політики України: від незалежності до європейської інтеграції.
2. Митна служба України в умовах глобалізації: виклики та можливості.
3. Роль митної служби у забезпеченні економічної безпеки держави.
4. Сучасні методи та технології митного контролю: досвід України та інших країн.
5. Митне співробітництво України з міжнародними організаціями та іншими країнами.
6. Вплив митної політики на розвиток зовнішньоекономічної діяльності України.
7. Перспективи розвитку митної служби України в умовах євроінтеграції.

ТЕМА 4. МИТНИЙ РЕЖИМ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ЗАПРОВАДЖЕННЯ

Мета заняття: дослідити особливості запровадження та функціонування механізму митного режиму.

План:

1. Поняття митного режиму та загальні положення його застосування.
2. Зміст митного режиму.
3. Види митних режимів та їх особливості.
4. Характеристика окремих видів митних режимів.

Питання для обговорення:

1. Які основні функції митних режимів?
2. Які принципи лежать в основі механізму застосування митних режимів?
3. Чим відрізняються умови, обмеження та вимоги митного режиму?
4. Які існують види митних режимів та як вони класифікуються?

5. У чому полягають особливості митного режиму імпорту?
6. Які умови застосування митного режиму реімпорту?
7. Які особливості митного режиму експорту?
8. Які товари можуть бути поміщені під митний режим митного складу?
9. Які операції дозволяються з товарами, поміщеними у митний режим вільної митної зони?
10. Які особливості митного режиму безмитної торгівлі?

Теми доповідей:

1. Митний режим як інструмент державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
2. Класифікація та характеристика видів митних режимів.
3. Особливості застосування митних режимів в умовах євроінтеграції України.
4. Вплив митних режимів на розвиток міжнародної торгівлі.
5. Практика застосування митних режимів в Україні.
6. Проблеми та перспективи розвитку системи митних режимів в Україні.
7. Митні режими спеціального типу: поняття, види, особливості застосування.

ТЕМА 5. ТАРИФНІ ТА НЕТАРИФНІ МЕТОДИ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕД

Мета заняття: дослідити особливості тарифних та нетарифних методів регулювання ЗЕД.

План:

1. Економічна природа митного тарифу, його класифікація та функціональні завдання.
2. Структура Митного тарифу.
3. Поняття мита та його види.
4. Застосування ставок мита.
5. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Питання для обговорення:

1. Які основні функції митного тарифу?
2. Які існують види митних тарифів за об'єктом обкладання?
3. Які існують види митних тарифів за способом стягнення?
4. Які існують види митних тарифів за характером застосування?
5. Які економічні наслідки застосування митних тарифів?
6. Які мотиви застосування митних тарифів?
7. Які особливості мають тарифи промислово розвинутих держав?
8. Які особливості мають тарифи країн, що розвиваються?
9. Які завдання вирішує більшість країн світу, використовуючи митний тариф у своїй зовнішньоекономічній політиці?

10. Які принципи покладено в основу побудови Брюссельської митної номенклатури?

Теми доповідей:

1. Економічна природа митного тарифу та його роль у регулюванні міжнародної торгівлі.
2. Класифікація митних тарифів: види та особливості застосування.
3. Функціональні завдання митного тарифу: захист національного виробника, регулювання споживання, поповнення бюджету.
4. Вплив митних тарифів на конкурентоспроможність товарів та розвиток окремих галузей виробництва.
5. Міжнародні стандарти та практика застосування митних тарифів.
6. Митно-тарифна система України: структура, принципи та напрями розвитку.
7. Ефективність застосування митно-тарифного механізму в умовах глобалізації.

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №2
ФУНКЦІОНУВАННЯ МИТНОЇ СИСТЕМИ**

ТЕМА 6. МИТНА ВАРТІСТЬ ТОВАРІВ ТА МЕТОДИ ЇЇ ВИЗНАЧЕННЯ

Мета заняття: дослідити особливості митної вартості товарів та методів її визначення.

План:

1. Поняття митної вартості товарів, її призначення.
2. Обчислення митної вартості.
3. Методика визначення митної вартості.

Питання для обговорення:

1. Яке значення митної вартості для держави та учасників зовнішньоекономічної діяльності?
2. Які фактори впливають на визначення митної вартості товарів?
3. Які існують особливості визначення митної вартості різних видів товарів?
4. Які права та обов'язки декларанта при визначенні митної вартості товарів?
5. Яким чином здійснюється контроль за правильністю визначення митної вартості товарів?
6. Які існують способи оскарження рішення митного органу щодо визначення митної вартості товарів?
7. Які зміни в законодавстві можуть вплинути на порядок визначення митної вартості товарів?
8. Які міжнародні стандарти регулюють питання визначення митної вартості товарів?
9. Яка роль митного брокера у процесі визначення митної вартості товарів?

10. Які перспективи розвитку системи визначення митної вартості товарів в Україні?

Теми доповідей:

1. Сучасні методи визначення митної вартості товарів.
2. Практика застосування методів визначення митної вартості в Україні.
3. Проблеми та шляхи удосконалення системи визначення митної вартості товарів.
4. Вплив митної вартості на конкурентоспроможність товарів на міжнародному ринку.
5. Митна вартість та міжнародна торгівля: сучасні тенденції.
6. Роль міжнародних організацій у регулюванні питань митної вартості.
7. Митна вартість та захист прав інтелектуальної власності.

ТЕМА 7. ОПОДАТКУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ

Мета заняття: дослідити особливості оподаткування зовнішньоекономічних операцій в Україні.

План:

1. Митні платежі як основні інструменти системи митного оподаткування.
2. Митні збори як різновид митних платежів.
3. Механізм нарахування та сплати акцизного збору при переміщенні товарів через митний кордон України.
4. Особливості нарахування податку на додану вартість при здійсненні експортно-імпортних операцій.

Питання для обговорення:

1. Які основні функції митних платежів?
2. Які особливості нарахування та сплати акцизного збору при переміщенні товарів через митний кордон України?
3. Які існують види митних зборів та за якими ознаками вони класифікуються?
4. Яким чином нараховується податок на додану вартість при здійсненні імпортних операцій?
5. Хто є платниками митних платежів?
6. Які фактори впливають на розмір митних зборів?
7. Які товари не оподатковуються акцизним збором в Україні?
8. Які існують особливості визначення бази оподаткування податком на додану вартість для різних видів зовнішньоекономічної діяльності?
9. Які існують механізми стягування ПДВ у зовнішньоторговельних відносинах та на яких принципах вони ґрунтуються?
10. Які документи регулюють нарахування та сплату митних платежів в Україні?

Теми доповідей:

1. Роль митних платежів у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності України.
2. Сучасні тенденції розвитку системи митного оподаткування в Україні.
3. Акцизний збір як інструмент торговельної політики держави.
4. Особливості нарахування та сплати ПДВ при здійсненні експортно-імпортних операцій в умовах євроінтеграції.
5. Вплив митних платежів на конкурентоспроможність національних виробників.
6. Митні збори: їх значення та місце в системі митних платежів.
7. Практичні аспекти застосування принципів призначення та походження при нарахуванні ПДВ у міжнародній торгівлі.

ТЕМА 8 МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ЯК СКЛАДОВА МИТНОЇ ПОЛІТИКИ

Мета заняття: дослідити сутність та механізми впровадження митного контролю як складової митної політики.

План:

1. Поняття, сутність та особливості проведення митного контролю.
2. Зони митного контролю.
3. Здійснення митного контролю.
4. Спеціальні види контролю на митному кордоні України.
5. Митні експертизи.
6. Особливості здійснення митного контролю та митного оформлення при переміщенні фізичних осіб через кордон.
7. Поняття контрабанди та порушення митних правил.

Питання для обговорення:

1. Які основні принципи митного контролю?
2. Які існують форми митного контролю?
3. Які товари підлягають спеціальному контролю на митному кордоні?
4. Які права та обов'язки мають декларанти під час митного контролю?
5. Які існують особливості митного контролю транспортних засобів?
6. Які види митних експертиз можуть проводитися?
7. Які документи необхідні для здійснення митного контролю?
8. Які існують особливості митного контролю товарів, що переміщуються у міжнародних поштових відправленнях?
9. Які правила переміщення валюти через митний кордон України?
10. Які дії митних органів у разі виявлення порушень митного законодавства?

Теми доповідей:

1. Митний контроль як інструмент забезпечення економічної безпеки держави.

2. Сучасні технології в системі митного контролю.
3. Міжнародне співробітництво у сфері митного контролю.
4. Права та обов'язки громадян при здійсненні митного контролю.
5. Особливості митного контролю окремих категорій товарів (наприклад, зброя, наркотики, культурні цінності).
6. Роль митних експертиз у системі митного контролю.
7. Шляхи удосконалення системи митного контролю в Україні.

ТЕМА 9. ОСОБЛИВОСТІ МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ПРИ ПЕРЕМІЩЕННІ ВАНТАЖІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

Мета заняття: дослідити особливості митного оформлення при переміщенні вантажів через митний кордон України.

План:

1. Поняття митного оформлення.
2. Здійснення митного оформлення.
3. Етапи митного оформлення.
4. Митне оформлення інвестиційної діяльності.
5. Митне оформлення бартерної діяльності.
6. Митне оформлення операцій з давальницькою сировиною.
7. Митне оформлення товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності.

Питання для обговорення:

1. Які основні принципи митного оформлення?
2. Які документи необхідні для митного оформлення товарів?
3. Які існують види митного контролю?
4. Які права та обов'язки декларанта?
5. Які особливості митного оформлення різних видів товарів (наприклад, підакцизних, швидкопсувних)?
6. Які існують спеціальні митні режими?
7. Яка відповідальність за порушення митних правил?
8. Яким чином здійснюється оскарження дій митних органів?
9. Які міжнародні договори регулюють митне оформлення?
10. Які перспективи розвитку митного законодавства України?

Теми доповідей:

1. Історія розвитку митної справи в Україні.
2. Сучасні технології в митному оформленні (електронне декларування, автоматизовані системи контролю).
3. Міжнародне співробітництво в митній сфері.
4. Вплив митного оформлення на зовнішньоекономічну діяльність підприємства.
5. Проблеми та шляхи удосконалення митного законодавства України.

6. Роль митних брокерів у митному оформленні.
7. Етичні аспекти діяльності митних органів.

ТЕМА 10. ДЕКЛАРУВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ ТОВАРІВ І ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Мета заняття: дослідити особливості декларування митної вартості товарів і транспортних засобів.

План:

1. Декларування товарів, діяльність митного брокера.
2. Форми митного декларування.
3. Порядок митного декларування.
4. Види митних декларацій.

Питання для обговорення:

1. Яка різниця між декларантом та митним брокером?
2. Які існують форми митного декларування?
3. Які випадки є основними для декларування товарів?
4. Які документи використовуються при митному декларуванні?
5. Які існують особливості декларування товарів фізичними особами?
6. Які існують особливості декларування транспортних засобів?
7. Які існують види митних декларацій?
8. Який порядок митного декларування?
9. Які права та обов'язки декларанта?
10. Які права та обов'язки митного брокера?

Теми доповідей:

1. Митне декларування: поняття, форми та значення.
2. Права та обов'язки декларанта.
3. Митний брокер: його роль та функції.
4. Особливості декларування різних видів товарів.
5. Сучасні технології в митному декларуванні.
6. Міжнародний досвід митного декларування.
7. Перспективи розвитку митного декларування в Україні.

ТЕМА 11. ПЕРЕДУМОВИ ТА ЕТАПИ ІНТЕГРУВАННЯ МИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ДО СВІТОВОЇ СИСТЕМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Мета заняття: дослідити передумови та етапи інтегрування митної системи України до світової системи господарювання.

План:

1. Світова організація торгівлі як організаційно-інституціональне підґрунтя розвитку митно-тарифної системи.

2. Всесвітня митна організація – основний суб'єкт регулювання митно-тарифних відносин на мегарівні.
3. Митно-тарифні аспекти економічної інтеграції.
4. Реалізація економічних інтересів країни за умов участі у митному союзі.
5. Удосконалення системи митного регулювання в Україні на основі використання досвіду зарубіжних країн.

Питання для обговорення:

1. Які основні принципи і правила ГАТТ/СОТ митного характеру?
2. Які найважливіші функції СОТ?
3. Які переваги отримує Україна від членства в СОТ?
4. Які існують етапи інтегрування до світового економічного простору?
5. Які багатосторонні торговельні угоди входять до пакета угод Уругвайського раунду?
6. Які міжнародні організації мають статус спостерігача в різних органах СОТ?
7. Які напрями співробітництва України з СОТ?
8. Які цілі та завдання Всесвітньої митної організації?
9. Які інструменти використовує ВМО для досягнення своїх цілей?
10. Які особливості митно-тарифних аспектів економічної інтеграції?

Теми доповідей:

1. Роль СОТ у регулюванні міжнародної торгівлі.
2. Вплив членства в СОТ на економічний розвиток України.
3. Діяльність Всесвітньої митної організації та її значення для України.
4. Митно-тарифне регулювання в умовах глобалізації.
5. Економічна інтеграція та її митно-тарифні аспекти.
6. Гармонізація митного законодавства в рамках міжнародних організацій.
7. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі та їх вплив на митно-тарифне регулювання.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Один з ключових способів освоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час є самостійна робота студентів.

Основною метою самостійної роботи студентів є розширення, закріплення і поглиблення набутих знань, вмінь та навичок у процесі аудиторної роботи.

Для здобуття й глибокого осмислення нових знань студенти повинні систематично самостійно працювати над першоджерелами і спеціальною літературою.

Навчальним планом визначено самостійне освоєння та вивчення нових матеріалів відповідно до рекомендацій викладача. Також, передбачено консультації відповідно до розроблених та затверджених кафедрою

графіків. На консультаціях вирішуються питання студентів відносно опрацювання планових самостійних завдань.

В процесі навчальної підготовки студентів важливе значення займає написання та захист доповідей. Метою підготовки доповіді є поглиблення та закріплення теоретичних знань, набутих студентами в процесі вивчення курсу, вироблення уміння самостійно опрацьовувати навчальну та спеціалізовану літературу і статистичні дані, робити коректні узагальнення та доцільні висновки.

Підготовка доповіді здійснюється відповідно до ДСТУ 3008:2015 Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення.

Структура доповіді передбачає наявність наступних складових: вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел (в окремих випадках – додатки). Основна частина роботи повинна супроводжуватися наочними матеріалами – таблицями, графіками, діаграмами. В тексті доповіді обов'язково мають бути присутні посилання на першоджерела. Загальний список використаних джерел має містити не менше десяти пунктів. Загальний обсяг реферату повинен бути не менше 5 сторінок друкованого тексту. Окрім написання самої доповіді, студент має захистити її на семінарському занятті (доповідь і відповідь на поставлені по доповіді запитання).

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Методичні вказівки до контрольної роботи

Контрольна робота покликана поглибити знання студента з дисципліни, а також надати практичні навички для аналізу.

Структура контрольної роботи. Варіант контрольної роботи студент визначає за останніми двома цифрами залікової книжки, якщо більше 10 – за сумою двох останніх цифр. Дана контрольна робота складається з трьох теоретичних питань, студент повинен максимально розкрити сутність кожного з питань. Джерела, необхідні для написання теоретичної частини, подані в списку рекомендованої літератури.

Оформлення контрольної роботи. Підготовка контрольної роботи здійснюється відповідно до ДСТУ 3008:2015 Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення.

Загальний обсяг роботи становить 20 - 25 сторінок тексту. Вона має бути виконана на папері формату А4 в рукописному або друкованому варіантах. Текст розміщують тільки на одній сторінці аркуша. При друкуванні курсової роботи використовується 14 розмір шрифту, розмір між рядками в півтора інтервали. Поля: ліве поле - 30 мм, праве - 10 мм; верхнє і нижнє - 20 мм. Якщо це рукопис, то писати треба ясно, чітко, розбірливо. В рукописному варіанті на сторінці має бути 30 рядків.

На першій сторінці (титульній, Додаток А) вказуються назва університету, кафедра, дисципліна, прізвище та ініціали викладача, а також

курс, група, прізвище та ініціали студента. На наступній сторінці міститься зміст роботи і вказуються номери сторінок, на яких розміщений відповідні питання. На наступних сторінках розміщується текст роботи відповідно до змісту. Аркуші роботи мають бути пронумеровані. В тексті вказується назва кожного питання. Під текстом даються зноски з посиланнями на цифри, факти, теоретичні положення (назва праці, рік видання, сторінка). Посилання на літературу пишуться у квадратних дужках, де вказується номер джерела інформації зі списку використаної літератури і сторінки, з яких взята інформація, наприклад: [1, с. 3].

В кінці роботи потрібно подати список використаної літератури у алфавітному порядку та відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічні посилання: загальні положення та правила складання» (Додаток Б).

Виконану роботу студент зобов'язаний здати на кафедру у встановлений термін для рецензування, в разі неналежного виконання вона може бути повернена на доопрацювання.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Варіант 1

1. Митна політика як один із проявів державної політики щодо захисту економічних інтересів.
2. Переміщення валюти через митний кордон, особливості.
3. Митні пільги. Категорії та порядок їх надання.

Варіант 2

1. Історія розвитку митної справи в Україні та створення митних органів.
2. Особливості переміщення через митний кордон України ювелірних виробів.
3. Характеристика операцій з давальницькою сировиною.

Варіант 3

1. Органи державного регулювання митної справи в Україні.
2. Пільги при переміщенні через митний кордон України предметів міжнародних організацій.
3. Використання комп'ютерної техніки для вирішення завдань митного контролю.

Варіант 4

1. Основні фактори впливу на митну політику України.
2. Порядок переміщення предметів офіційного й особистого користування.
3. Порядок ввозу та вивозу давальницької сировини за межі України.

Варіант 5

1. Взаємовідносини митних органів з іншими державними органами,

юридичними і фізичними особами.

2. Дипломатична пошта. Особистий вантаж дипломатичних кур'єрів.
3. Особливі режими митного контролю.

Варіант 6

1. Структура центрального апарату державної митної служби.
2. Пропуск через митний кордон України транспортних засобів, номерних вузлів і агрегатів. Порядок оформлення таких предметів і транспортних засобів.
3. Податковий вексель як форма сплати ПДВ. Умови використання.

Варіант 7

1. Митниця, як основна структурна одиниця системи митних органів. Структура, функції та повноваження.
2. Митна вартість – поняття і характеристика.
3. Зони митного контролю.

Варіант 8

1. Митний режим: поняття і суть.
2. Права митного органу щодо визначення митної вартості.
3. Структура митних платежів та порядок їх нарахування.

Варіант 9

1. Особливості митного режиму «транзит».
2. Митні платежі та митно-тарифне регулювання в ЗЕД.
3. Ліцензування й квотування зовнішньоекономічних операцій.

Варіант 10

1. Особливості застосування митних режимів завершених комерційних операцій.
2. Митні збори, порядок нарахування й стягнення.
3. Непрямі методи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Особливості переміщення валюти через митний кордон.
2. Митна політика як один із проявів державної політики щодо захисту економічних інтересів.
3. Історія розвитку митної справи в Україні та створення митних органів.
4. Особливості переміщення через митний кордон України ювелірних виробів.
5. Органи державного регулювання митної справи в Україні.
6. Пільги при переміщенні через митний кордон України предметів міжнародних організацій.
7. Основні фактори впливу на митну політику України.

8. Порядок переміщення предметів офіційного й особистого користування.
9. Взаємовідносини митних органів з іншими державними органами, юридичними і фізичними особами.
10. Дипломатична пошта. Особистий вантаж дипломатичних кур'єрів.
11. Структура центрального апарату державної митної служби.
12. Пропуск через митний кордон України транспортних засобів, номерних вузлів і агрегатів. Порядок оформлення таких предметів і транспортних засобів.
13. Митниця як основна структурна одиниця системи митних органів. Структура, функції та повноваження.
14. Митна вартість – поняття і характеристика.
15. Митний режим: поняття і суть.
16. Права митного органу щодо визначення митної вартості.
17. Особливості митного режиму «транзит».
18. Митні платежі та митно-тарифне регулювання в ЗЕД.
19. Особливості застосування митних режимів завершених комерційних операцій.
20. Митні збори, порядок нарахування й стягнення.
21. Спеціальні митні зони та спеціальні митні режими.
22. Роль і місце акцизного збору в системі митно-тарифного регулювання.
23. Митний контроль та його види.
24. Класифікація товарів згідно до української класифікації товарів ЗЕД.
25. Технічне забезпечення при здійсненні митного контролю.
26. Порядок митного оформлення товарів, що переміщуються між митницями на території України.
27. Митне оформлення. Функціональне призначення ВМД.
28. Відповідальність осіб, що порушили зобов'язання про доставлення вантажу до митниці призначення.
29. Порядок декларування товарів в митному режимі «імпорт».
30. Порушення митних правил і відповідальність.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Для студентів денної форми навчання	
Вид навчальної роботи	Кількість балів максимум
<i>Постійна частина</i>	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №1	
Виконання завдань за темою № 1 <i>Поточне тестування 4 б. (8 пит. по 0,5 б.) / вирішення задач 2 б. (1 задача 1 б.)</i>	6
Виконання завдань за темою № 2 <i>Поточне тестування 4 б. (8 пит. по 0,5 б.) / вирішення задач 2 б. (1 задача 1 б.)</i>	6
Виконання завдань за темою № 3 <i>Поточне тестування 4 б. (8 пит. по 0,5 б.) / вирішення задач 2 б. (1 задача 1 б.)</i>	6
Виконання завдань за темою № 4	6

Поточне тестування 4 б. (8 пит. по 0,5 б.) / вирішення задач 2 б. (1 задача 1 б.) Виконання завдань за темою № 5	6
Поточне тестування 4 б. (8 пит. по 0,5 б.) / вирішення задач 2 б. (1 задача 1 б.) Модульна контрольна робота № 1	10
<i>Всього за змістовим модулем №1</i>	40
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №2	
Виконання завдань за темою № 6	5
Поточне тестування 3 б. (6 пит. по 0,5 б.) / вирішення задач 2 б. (1 задача 1 б.) Виконання завдань за темою № 7	5
Поточне тестування 3 б. (6 пит. по 0,5 б.) / вирішення задач 2 б. (1 задача 1 б.) Виконання завдань за темою № 8	5
Поточне тестування 3 б. (6 пит. по 0,5 б.) / вирішення задач 2 б. (1 задача 1 б.) Виконання завдань за темою № 9	5
Поточне тестування 3 б. (6 пит. по 0,5 б.) / вирішення задач 2 б. (1 задача 1 б.) Виконання завдань за темою № 10	5
Поточне тестування 3 б. (6 пит. по 0,5 б.) / вирішення задач 2 б. (1 задача 1 б.) Виконання завдань за темою № 11	5
Модульна контрольна робота № 2	10
<i>Всього за змістовим модулем №2</i>	40
<i>Додаткова частина</i>	
Підготовка доповіді за результатами індивідуального дослідницького завдання	10
Участь в науковій конференції з публікацією тез за темою дисципліни	20
ЗАЛІК	20
ІТОГОВА СЕМЕСТРОВА ОЦІНКА	100

Для студентів заочної форми навчання	
Вид навчальної роботи	Кількість балів максимум
Контрольна робота з дисципліни (відповідно отриманого завдання)	80
<i>Додаткова частина</i>	
Участь в науковій конференції з публікацією тез за темою дисципліни	20
ЗАЛІК	20
ПІДСУМКОВА СЕМЕСТРОВА ОЦІНКА	100

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Герчаківський С.Д. Митна справа: навчальний посібник. – Тернопіль: Видавництво «Економічна думка», 2020. С.290. URL: <https://surl.li/okbrzt>
2. Герчаківський С. Д. Митне адміністрування. навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. Тернопіль: ТНЕУ. 2020. 308 с. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/45654>
3. Митна справа: підручник / Кузьмін О. Є., Мельник О. Г., Терлецька В. О. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 240 с.

Додаткова

1. Герчаківський С.Д., Сідляр В.В. Фіскальне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник / Герчаківський Святослав, Сідляр Вікторія. Тернопіль: Вектор, 2020. 251 с. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/45652>
2. Коросташова І.М. Інституційна спроможність Держмитслужби з державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та адміністративної підтримки в умовах спрощення митних формальностей і процедур. Публічне управління та митне адміністрування №2. 2024. URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2024/2/7.pdf>
3. Сахно Т.А., Лещенко М.М., Пасенко В.М., Бразілій Н.М., Крот Ю.М. Сучасні тенденції міжнародної та вітчизняної практики оподаткування. Бізнес-інформ. 2025. № 6. С. 66–76. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2025-6_0-pages-66_76.pdf
4. Скибінський, О., Сивохіп, П. Особливості митного регулювання в Україні. *Економіка та суспільство*, (62). 2024. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3986>
5. Державна митна політика України: відповідь на глобальні виклики та перспективи міжнародного співробітництва. *Збірник матеріалів Міжнародного науково-практичного круглого столу* (м. Хмельницький, 20 червня 2024 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2024. 91 с. URL: <https://surl.li/dsgjds>
6. Розвиток митної політики України в контексті реалізації економічної функції держави : монографія / О. П. Гребельник, П. В. Пашко, С. В. Шевчук та ін.; за ред. д.е.н., професора О. П. Гребельника. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 266 с. URL: <https://ir.dpu.edu.ua/entities/publication/dd2950b7-0245-4874-af7c-ffd25e27d328/full>
7. Митний огляд «Українська митниця: розвиток попри війну» за I квартал 2025 року. *Веб-сайт: Міністерство фінансів України*. URL: <https://mof.gov.ua/uk/news?type=&date-from=2025-01-01&date-to=>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Верховна Рада України. *Офіційний веб-сайт*. URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Державна митна служба України. *Офіційний веб-сайт*. URL: <https://customs.gov.ua>
3. Державна податкова служба України. *Офіційний веб-сайт*. URL: <https://tax.gov.ua>
4. Державна служба статистики. *Офіційний веб-сайт*. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Кабінет міністрів України. *Офіційний веб-сайт*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
6. Міністерство фінансів України. *Офіційний веб-сайт*. URL: <https://mof.gov.ua/uk>

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ

1. Митний кодекс України. *Закон України.* URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
2. Про зовнішньоекономічну діяльність. *Закон України.* URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
3. Про Митний тариф України. *Закон України.* URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#Text>
4. Про приєднання України до Конвенції про процедуру спільного транзиту. *Закон України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2555-20#Text>
5. Про приєднання України до Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами. *Закон України.* URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2554-20#Text>

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перекладання: Під час здачі студентом роботи на кафедрі реєструється дата її подання. На нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів) оцінюються роботи, які порушили терміни попередньої реєстрації без поважних причин. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни _____

Перевірив:

Вчене звання, посада, ПІБ

Виконав:

Студент (-ка) __ курсу

Групи _____

ПІБ

Приклади опису літературних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. Гурська Л. І. Міжнародна економіка : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с.
Два автори	Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с.
Три автори	Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.
Без автора	Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.
Багатотомні видання	Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. Кучерявенко Н. П. Курс податкового права : в 6 т. Харків : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.
Автореферати дисертацій	1. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.
Дисертації	Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.): дис. канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.
Законодавчі та нормативні документи	Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i> . 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Електронні ресурси	Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).